

Після отримання рекомендацій від досвідчених читачів наступний крок для дітей – прочитати запропоновані твори та оцінити власні враження. Обробка результатів цього етапу ставить завдання опису та аналізу нових матеріалів експериментального дослідження. Також слід з'ясувати, чи можуть обрані книги, які вже стали популярними, зацікавити молодшого читача і зробити певний внесок у розвиток читацької компетентності учнів молодшого шкільного віку. Результати цього етапу знаходяться ще на етапі обробки. Але вже можна стверджувати: усі діти почали читати книжки і, хай не дочитали їх остаточно, перше враження від книжки в усіх було позитивним. Діти розповідають про прочитане з великою наснагою і намагаються читати щодня, що говорить про зацікавленість у читанні рекомендованої книги.

Отримані результати вже дозволять оцінити перспективність впровадження проекту «Читання як зв'язок поколінь», оскільки цей вид діяльності є поштовхом для створення атмосфери культурного сімейного спілкування. Експерименти в межах проекту в перспективі мають надати можливості визначити шляхи розвитку інструментарію формування читацької компетентності молодших школярів та подолати негативну тенденцію щодо зменшення читацької активності учнів.

Література:

1. Коваль Г. П., Іванова Л. І., Суржук Т. Б. Методика читання : навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. 280 с.

2. Кривуля Ю. П. Аналіз власного дитячого читацького досвіду студентів різних курсів. *Наука та освіта в дослідженнях молодих учених* : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. для студ., аспірантів, докторантів, молодих учених. / редкол.: Ю. Д. Бойчук. Х.: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2021. С. 81–83.

Хаджинова І.В.,
аспірантка кафедри технологічної та професійної освіти
Глухівського національного педагогічного
університету імені Олександра Довженка
Науковий керівник — д-р. пед. наук, доц. Задорожна-Княгиницька Л.В.

РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Сучасна українська школа має на меті формування в учнів життєвого досвіду, набуття практичних вмінь та м'яких навичок. У зарубіжних країнах реалізація такої амбітної мети відбувається через упровадження соціально-емоційного навчання (СЕН). Однак в Україні ще не створено системного підходу щодо його впровадження, незважаючи на те, що у законодавчих документах вже визначено результати навчання, орієнтовані на розвиток емоційного інтелекту учнів. Так у концепції Нової української школи зазначено, що освітній процес націлений на особистісно зорієнтоване навчання, на формування особистості дитини, її характеру, ставлення до світу. У реформованому змісті освіти акцентовано увагу не тільки на пізнанні дитиною зовнішнього світу, але й на засвоєнні нею процесів взаємодії зі світом, розумінні смислів власної діяльності. Відтак важливою складовою процесу виховання стає розуміння себе, розвиток емоційного інтелекту, який являє собою здатність точно визначати емоції та пов'язані з ними потреби поза думками, фізичним станом, зовнішнім виглядом, поведінкою [5].

У Державному стандарті початкової освіти визначено змістові орієнтири для цілісного розвитку особистості учня початкової школи і сформульовано наскрізні уміння, а саме: розв'язання проблем, критичне і творче мислення, співпраця, ефективне спілкування, розвиток власного емоційного інтелекту, дослідження, організація власної діяльності, рефлексія, вдумливе читання. Отже, розвиток емоційного інтелекту молодших школярів є одним із пріоритетних завдань сучасної освіти [4].

За тлумаченням американських дослідників Дж. Мейсера та П. Селовея поняття «емоційний інтелект» розглядається як група ментальних здібностей, що сприяють усвідомленню та розумінню власних емоцій і емоцій оточуючих [2]. Д. Гулман розглядає емоційний інтелект у поєднанні когнітивних здібностей та особистісних характеристик людини та визначає його як здатність людини тлумачити власні емоції й емоції оточуючих з метою використання отриманої інформації для реалізації власних цілей [3]. У свою чергу Р.Бар-Он розуміє ЕІ як комплекс некогнітивних здібностей і навичок, що впливають на здатність успішно справлятися з вимогами і тиском оточення [1]. Д. Люсин акцентує на тому, що емоційний інтелект формується протягом життя людини і на цей процес впливає цілий ряд факторів, а саме:

- когнітивні здібності (точність сприйняття і переробки інформації про емоції);
- уявлення про емоції (розуміння емоцій, вміння їх розрізняти);
- особливості емоційності (емоційна стійкість або чутливість) [6].

Найбільш інтенсивно емоційний інтелект розвивається у дитинстві, саме тому важливо впроваджувати елементи емоційного навчання в освітній процес початкової школи. Учні молодшого шкільного віку характеризуються емоційністю та чутливістю, проте вони не завжди розуміють причини виникнення певних

емоцій і станів. У цей період розвивається довільна увага, здатність до рефлексії, що допоможе дитині аналізувати власну поведінку та опанувати засоби вираження і контролю емоцій. Саме тому важливим є створення комфортних психологічних умов у закладах освіти для самовираження учнів.

Розвиток емоційного інтелекту допомагає підвищити ефективність діяльності дитини в усіх соціальних сферах і дає відчуття задоволення і щастя. Діти із високим рівнем емоційного інтелекту розуміють власні почуття і почуття інших людей, ефективно керують своєю емоційною сферою, що дає змогу досягати цілей у взаємодії з оточуючими.

Елементи емоційного виховання можна використовувати на кожному уроці, зокрема ефективними у зазначеному контексті є такі форми роботи:

1. Малювання емоцій. Для кращого розуміння власного емоційного стану можна запропонувати учням представити емоції у вигляді людей, тварин, фантастичних істот, обговорити місце їх існування.

2. Визначення емоцій інших людей. Вчитель показує дітям фотографії із зображенням різних емоцій людей, починаючи із основних, таких як: інтерес, радість, подив, сум, гнів, відроза, страх, сором, і поступово переходячи до більш складних.

3. Проведення рольових ігор. Вони дають змогу учням проаналізувати емоції інших людей через призму відіграних персонажів. Діти навчаються розуміти які дії призводять до появи певних емоцій і як на них реагувати.

Отже, виховання емоційного інтелекту молодших школярів є одним із важливих завдань освітнього процесу. Розуміння власних емоцій та емоцій оточуючих людей, вміння керувати власними емоціями для досягнення поставленої мети – все це допомагає учням буди успішними та почуватися щасливими.

Література:

1. Bar-On R. The Bar-On model of emotional-social intelligence (ESI). *Psicothema* 2006. Vol. 18, supl., pp. 13-25. URL: <http://www.psicothema.com/pdf/3271.pdf> (Дата звернення: 18.11.2021)

2. Brackett M., Delaney S., Salovey, P. Emotional intelligence. In R. Biswas-Diener & E. Diener (Eds), *Noba textbook series: Psychology*. 2021 URL: <http://noba.to/xzvpfun7> (Дата звернення: 18.11.2021)

3. Goleman D. *Emotional Intelligence: Why it can matter more than IQ*. New York: Bantam Dell. 2005. 368 p.

4. Державний стандарт початкової освіти URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text> (Дата звернення: 18.11.2021).

5. Концепція Нової української школи. 2016. 40 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (Дата звернення: 18.11.2021)

6. Социальный интеллект: Теория, измерение, исследования / под ред. Д.В. Люсина, Д.В. Ушакова. Москва: Изд-во «Институт психологии РАН», 2004. 176 с.

Романенко І. В.,

здобувач освітнього ступеня «Магістр»

Вінницького державного педагогічного університету

імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник — канд. пед. наук, доц. Кім Г. Г.

ВИКОРИСТАННЯ АРТ-ТЕРАПІЇ ЯК МЕТОДУ ЗАОХОЧЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ДО НАВЧАННЯ

Постановка проблеми та її актуальність. Реформування освіти в Україні ставить своїм завданням формування високоінтелектуальної, внутрішньовільної та свідомої особистості, здатної розв'язувати соціальні та економічні проблеми молодій суверенній держави. Із кожним днем освітяни все більше й більше стикаються із проблемою, що останнім часом стала надзвичайно актуальною – проблемою неуспішності.

Неуспішність учнів є найважливішим негативним показником якості освіти, тому чи не найбільше й найпріоритетніше завдання кожного вчителя – це, безсумнівно, її подолання.

Протягом тривалого часу як практична, так і теоретична педагогіка намагаються знайти шляхи вирішення та подолання даної проблеми. Як показує практика, розв'язання цієї задачі в умовах загальноосвітніх закладів можливе виключно завдяки широкому вивченню нових підходів, методів та педагогічних досліджень у шкільній практиці. Ми вважаємо, що одним із ефективних методів заохочення молодших школярів до навчання є арт-терапія, яка дозволяє як зацікавити учня, так і допомогти йому в плані когнітивного розвитку.

Мета статті – обґрунтувати доцільність використання арт-терапії в розрізі подолання проблеми неуспішності учня молодшого шкільного віку.

Виклад основного матеріалу. Явище шкільної неуспішності завжди перебувало в центрі уваги різних спеціалістів: педагогів, психологів, медиків. Однак у дослідженнях переважав педагогічний ракурс бачення проблеми, педагогічний підхід, спрямований на попередження та корекцію, а не на виявлення механізмів неспроможності дитини ефективно засвоювати матеріал. Зі всієї різноманітності причин шкільної неуспішності,

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка
Бердянський державний педагогічний університет
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Інститут професійно-технічної освіти НАПН України

XI ГЛУХІВСЬКІ НАУКОВІ ЧИТАННЯ – 2021.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУСПІЛЬНИХ ТА ГУМАНІТАРНИХ НАУК

**Матеріали
міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
молодих учених і студентів**

8-10 грудня 2021

Глухів

УДК 303+009

Г 55

Глухівські читання - 2021. Актуальні питання суспільних та гуманітарних наук : Збірник матеріалів XI міжнародної науково-практичної інтернет-конференції / За заг. ред. А.С. Полякова. - Глухів, 2021. - 481 с. URL : <http://new.gnpu.edu.ua/uk/nauka/naukove-tovarystvo-studentiv-aspirantiv-doktorantiv-ta-molodykh-vchenykh.html>

Редколегія випуску:

Полякова А.С. — кандидат біологічних наук, старший викладач кафедри теорії і методики викладання природничих дисциплін, голова Ради Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

Члени редколегії:

Дмитренко А. П. — доктор філософії, старший викладач кафедри теорії і методики дошкільної освіти, голова Ради наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених факультету дошкільної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Івахно Н.О. — аспірантка кафедри української літератури, методики її навчання та журналістики, Голова Ради аспірантів і молодих вчених Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Кабиш М.Ю. — кандидат філологічних наук, докторантка Інституту професійно-технічної освіти НАПН України.

Маринченко І. В. — кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри професійної освіти та комп'ютерних технологій, голова Ради наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених факультету технологічної і професійної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Мінченко М. В. — аспірантка кафедри історії, правознавства та методики навчання, голова Ради наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених ННІ Філології та історії Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

Підсосонна О.В. — аспірантка, член Ради наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених ННІ Педагогіки і психології Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Плугіна А. П. — доктор філософії, старший викладач кафедри теорії і методики початкової освіти, голова Ради наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених ННІ Педагогіки і психології Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Прокопець Т. О. — асистент кафедра фізико-математичної освіти та інформатики, голова Ради наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених факультету природничої і фізико-математичної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Друкується за рішенням ученої ради Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (протокол N5 від 01.12.21 р.)

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль праць, опублікованих у збірці.

© Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, 2021